

KIRJALLINEN KYSYMYS 29/2006 vp

SAK:n rooli presidentinvaaleissa

Eduskunnan puhemiehelle

Käytyjen presidentinvaalien yhteydessä nousi SAK:n rooli vaalien rahoittajana hyvin korostuneesti esille.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

SAK perii jäseniltään jäsenmaksua, joka on maksajalle verovähennyskelpoinen. Onko juridisesti ja moraalisesti oikein sekä kohtuullista, että kyseistä menettelyä käyttäen valtio osallistuu taloudellisesti välillisesti yhden ehdokkaan tukitoimiin ja toisen ehdokkaan antikampanjaan? Onko yleensäkin oikein, että työntekijöiltä heitä itseään varten kerättyjä varoja käytetään ehdokkaiden tuke-

miseen? Aikooko hallitus korjata em. epäkohdan lainsäädäntöteitse?

SAK:hon kuuluu henkilöitä eri puolueista. Onko juridisesti ja moraalisesti oikein, että SAK tukee kuitenkin taloudellisesti vain yhtä, vasemmistopuolueiden yhteistä ehdokasta?

SAK antaa vaaleissa suuren työpanoksen oman palkatun henkilökuntansa kautta. Ilmoittaako SAK em. työn rahallisen arvon samassa yhteydessä, kun vaalilain mukaisesti ilmoitetaan vaalien rahallinen tuki?

Millä tavalla hallitus muutoin seuraa ay-liikkeen antamaa rahallista panostusta eri vaaleihin? Aikooko hallitus uusia tältä osin lainsäädäntöä?

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2006

Ahti Vielma /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ahti Vielman /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 29/2006 vp:

SAK perii jäseniltään jäsenmaksua, joka on maksajalle verovähennyskelpoinen. Onko juridisesti ja moraalisesti oikein sekä kohtuullista, että kyseistä menettelyä käyttäen valtio osallistuu taloudellisesti välillisesti yhden ehdokkaan tukitoimiin ja toisen ehdokkaan antikampanjaan? Onko yleensäkin oikein, että työntekijöiltä heitä itseään varten kerättyjä varoja käytetään ehdokkaiden tukemiseen? Aikooko hallitus korjata em. epäkohdan lainsäädäntöteitse?

SAK:hon kuuluu henkilöitä eri puolueista. Onko juridisesti ja moraalisesti oikein, että SAK tukee kuitenkin taloudellisesti vain yhtä, vasemmistopuolueiden yhteistä ehdokasta?

SAK antaa vaaleissa suuren työpanoksen oman palkatun henkilökuntansa kautta. Ilmoittaako SAK em. työn rahallisen arvon samassa yhteydessä, kun vaalilain mukaisesti ilmoitetaan vaalien rahallinen tuki?

Millä tavalla hallitus muutoin seuraa ay-liikkeen antamaa rahallista panostusta eri vaaleihin? Aikooko hallitus uusia tältä osin lainsäädäntöä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perustuslaissa turvataan jokaiselle kokoontumis- ja yhdistymisvapaus. Samoin on turvattu ammatillinen yhdistymisvapaus ja vapaus järjestäytyä

muiden etujen valvomiseksi. Yhdistymisvapau- teen kuuluu olennaisesti yhdistysten sisäinen itsemääräämisoikeus ja toimintavapaus. Hallituksen tarkoituksena ei ole ryhtyä lainsäädännön muuttamiseen tältä osin.

Tulon veronalaisuudesta ja tulosta tehtävistä vähennyksistä on säädetty tuloverolaissa (1535/1992). Verotuksen osalta asiaa on tarkasteltava verovelvollisen näkökulmasta. Verotuksessa veronalaisten tulojen hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut katsotaan verotuksessa tällaisiksi kuluiksi ja ne ovat siten vähennyskelpoisia riippumatta siitä, ketä ehdokasta työmarkkinajärjestö on asettunut vaaleissa tukemaan tai tukeeko järjestö vaaleissa ke- tään ehdokkaista.

Vaalirahoituksen ilmoittamisesta on säädetty laissa ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta (414/2000). Presidentinvaalissa jokaisen ehdokkaan asettaneen puolueen tai valitsijayhdistyksen on tehtävä ilmoitus vaalirahoituksesta. Vaalirahoituksen antajalla ei siten ole velvoitetta antamansa tuen julkistamiseen. Lain tarkoituksena on vaalirahoituksen avoimuuden lisääminen ehdokkaiden mahdollisten sidonnaisuuksien selvittämiseksi. Ilmoitus vaalirahoituksesta tehdään oikeusministeriölle kahden kuukauden määräajassa vaalien tuloksen vahvistamisesta. Ilmoitus on sellaisenaan julkinen.

Vaalirahoitusilmoituksessa ilmoitetaan ehdokkaan vaalikampanjan kokonaiskulut sekä ehdokkaan vaalikampanjan rahoitus eriteltynä toisaalta ehdokkaan omiin varoihin sekä toisaalta ehdokkaan, hänen tukiryhmänsä ja muun hänen tukemisekseen perustetun yhteisön, saamaan ulkopuoliseen tukeen. Ulkopuolinen tuki ryhmitel- lään vaalirahoitusilmoituksessa yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja puoluejärjestöiltä ja muilta vastaavilta päätahoilta, kuten etujärjestöiltä, saatuun tukeen.

Erikseen on ilmoitettava kunkin yksittäisen tuen arvo ja sen antajan nimi, jos tämä arvo on vähintään 3 400 euroa. Tueksi luetaan rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla korvauksetta saatu suoritus ottamatta kuitenkaan huomioon tavanomaista talkootyötä ja tavanomaisia ilmaisipalveluja.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on todennut, että vaalitoimintaan osallistuminen on paljolti sellaista vapaata kansalaisaktiivisuutta, jota

ei pidä pyrkiä liiaksi ohjaamaan säännöksin (PeVM 8/2000 vp). Perustuslakivaliokunnan mainitsemasta syystä hallituksen tarkoituksena ei ole ryhtyä ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamista sääntelevän lain muuttamiseen. Oikeusministeriö seuraa kaikkien ehdokkaiden vaalirahoituksen, myös yksittäisten tukien, ilmoittamista ja esittää tarvittaessa säännösten täsmentämistä saatujen kokemusten perusteella.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 2006

Oikeusministeri Leena Luhtanen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 29/2006 rd undertecknat av riksdagsledamot Ahti Vielma /saml:

FFC uppbär medlemsavgift av sina medlemmar och medlemsavgiften är avdragsgill för betalaren. Är det juridiskt och moraliskt riktigt och skäligt att staten genom detta förfarande indirekt ekonomiskt deltar i kampanjen för en kandidat och i antikampanjen mot en annan kandidat? Är det överhuvudtaget riktigt att de medel som samlas in från arbetstagarna för att gagna dem själva används för att stödja kandidater? Ämnar regeringen avhjälpa detta missförhållande på lagstiftningsväg?

FFC har bland sina medlemmar anhängare till olika partier. Är det juridiskt och moraliskt riktigt att FFC trots detta ger ekonomiskt stöd till endast en person som är vänsterpartiernas gemensamma kandidat?

Genom sin egen avlönade personal har FFC lagt ner en stor arbetsinsats på valet. Uppger FFC penningvärdet av ovan nämnda arbete i samband med den anmälan av finansiellt stöd till kandidaterna som inlämnas enligt vallagen?

På vilket sätt följer regeringen i övrigt de finansiella bidrag som fackföreningsrörelsen lämnar vid olika val? Ämnar regeringen vidta några åtgärder för att revidera lagstiftningen till denna del?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I grundlagen tryggas mötes- och föreningsfrihet för var och en. Den fackliga föreningsfriheten och friheten att organisera sig för att bevaka andra intressen är likaså tryggad. Till föreningsfriheten hör i väsentlig grad föreningarnas inre självbestämmanderätt och verksamhetsfrihet. Regeringen har inte för avsikt att ändra på lagstiftningen i detta hänseende.

Bestämmelserna om inkomstens skattepliktighet och avdrag på inkomsten finns i inkomstskattelagen (1535/1992). När det gäller beskattning bör saken betraktas ur den skattskyldiges synvinkel. De utgifter som förädlas av förvärvande eller bibehållande av skattepliktig inkomst är avdragsgilla i beskattningen. Medlemsavgifter till arbetsmarknadsorganisationer betraktas som dylika utgifter i beskattningen, och de är alltså avdragsgilla oberoende av vem av kandidaterna som arbetsmarknadsorganisationen i fråga har beslutat att stöda vid valet eller om den beslutat att inte stöda någon av kandidaterna.

Bestämmelserna om anmälan av valfinansiering finns i lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000). Vid presidentval har varje parti eller valmansförening som ställt upp en kandidat skyldighet att göra en anmälan om valfinansiering. Den som tillhandahåller valfinansiering har således inte någon skyldighet att offentliggöra valfinansieringen. Syftet med lagen är att få till stånd en större öppenhet i valfinansieringen för att klarlägga kandidaternas eventuella bindningar. Anmälan om valfinansiering skall tillställas justitieministeriet inom två månader från det att valresultatet fastställts. Anmälan är som sådan offentlig.

Anmälan skall uppta bl.a. de totala kostnaderna för och finansieringen av kandidatens valkampanj specificerad dels enligt kandidatens egna

medel och dels enligt det utomstående understöd som kandidaten, kandidatens stödgrupp och någon annan sammanslutning som grundats för att stöda kandidaten har mottagit enligt en indelning i privatpersoner, företag, partiorganisationer och andra motsvarande viktiga donatorer.

Värdet av varje enskilt stöd och namnet på donatorn skall nämnas särskilt, om värdet uppgår till minst 3 400 euro. Med understöd avses pengar, varor, tjänster och andra motsvarande prestationer som erhållits vederlagsfritt, dock inte sedvanligt frivilligt arbete och sedvanliga gratis-tjänster.

Riksdagens grundlagsutskott har konstaterat att deltagande i valverksamhet kan i mångt och mycket rubriceras som en fri medborgaraktivitet som det inte är lönt att alltför mycket försöka styra genom bestämmelser (GrUB 8/2000 rd). Av ovan nämnd orsak har regeringen inte för avsikt att vidta några åtgärder för att ändra lagen om anmälning av kandidaters valfinansiering. Justitieministeriet följer anmälningarna av samtliga kandidaters valfinansiering, också i fråga om enskilda bidrag, och lägger vid behov fram förslag till precisering av bestämmelserna på basis av gjorda erfarenheter.

Helsingfors den 3 mars 2006

Justitieminister Leena Luhtanen